

אורות השבת

גליון מס' 831

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

אחראי מערכת
הרב אברהם טריקי

פרשת השבוע
ראה - "שבת וראש חודש"

עורך
הרב עוזיאל אדרי

דבר רב העיר שליט"א

צדקה וחסד

**פִּי יְהוָה בָּרַךְ אֲבִיוֹן מֵאַחַד אֲחֵיהֶם בְּאַרְצָךְ
אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לֹא תֹאמַרְךָ אֶת לִבְּךָ וְלֹא תִקְפֹּץ אֶת יָדְךָ
מֵאֲחִיקֶיךָ הָאֲבִיוֹן כִּי פָתַח תִּפְתָּח אֶת יָדְךָ... נָתַן תִּתֵּן לוֹ (דברים טו, י-יז)**

וכה הם דברי החיד"א הבהירים עה"פ שלפנינו: 'כלומר דטבע ישראל מן הגזע וזמן השורשים מקור ממנו חוצב לאבות - הוא לרחם, וזימנין דמשכחת בעודנו ראה העניים והאביונים רוח נדיבה תעוררה לרחם, עכ"ל. ומדבריו עולה, שהמקשה ליבו מליתן צדקה כדבעי, אין זאת כי אם קמץ את ידו אשר בטבעה היתה פתוחה. ח"ש הכתוב 'פתוח תפתח' 'נתון תיתן', רוצה לומר פתח את ידך אשר היתה פתוחה מלכתחילה ותן את אשר ליבך היה חפץ ליתן משבעו.

וכעין זה פירש הגר"ח מוולוז'ין בספרו רוח חיים (אבות ה, ג) עה"פ מתהלך בתומו צדיק אשר בניו אחריו (משלי כ, ז): 'כי כמה מידות שהצדיק טרח ויגע להשיגם, לבניו אחריו המה כמו טבע מוטבע, ובקצת יגיעה יגיעו לזה. כמו שנראה בחוש שרבים מעמי הארץ שביהודים מוסרים את עצמם על קידוש ה', והוא מוטבע בנו מאברהם אבינו שמסר נפשו באור כשדים על אמונתו, עכ"ל. והן הם דברי המהר"ל (נצי"ק ישראל פרק יא) אשר ביאר שהקב"ה בחר בעם ישראל משום שלוש סיבות, אחת מהן מצד 'שלימות הבריה' אשר בישראל. ומהיכן הגיעו לשלימות זו, כתב הרב בזה"ל: 'כי הם משתלשלים מן הצורים החזקים - מאבות ואמהות שהם קדושים וטהורים, עי"ש באורך.

וזה עומק דברי הגמ' (ביצה לב, ב) אודות שבתאי מרינוס אשר הזדמן לבבל, וכשביקש מהם שילווחו ממון לסחורה ולא נתנו לו ואח"כ ביקש מזונות ולא נתנו לו, אמר: הללו מבני בניהם של ערב רב הם, שכן כתוב 'נתן לך רחמים ורחמך' (דברים יג, יח) - כל המרחם על הבריות, בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו. וכל מי שאינו מרחם על הבריות, בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו, עכ"ל. הרי לפנינו, שמידות האבות הק' מושרשים 'בטבע' נפשנו עד ש'בקצת יגיעה' נוכל להתעלות ולהשיגם כפשוטו ממש, והדברים מופלאים.

ומקדמת דא שמעתי לבאר בזה ביאור נורא אודות החסרון שיש לנו במצות 'כיבוד אב ואם' לעומת מידת מסירות הנפש של ההורים לטובת ילדיהם, עד שנשתרש הפתגם המפורסם: אבא אחד יכול לספל בעשרה בנים - אך עשרה בנים אינם יכולים לספל באב אחד! ולאור המבואר יש לומר, שאת כוח המסירות לגדל את בנינו עד כדי מסירות נפש של ממש ירשנו בשורש נפשנו מדור לדור, והיינו מאדם הראשון שהנחילה לבניו והם הנחילו לבניהם וכו'. מה שאין כן לגבי המסירות לכיבוד אב ואם, מפני שלאדם הראשון לא היו הורים אלא נוצר הוא מעפר האדמה, ועל כן לא היה למי שיריש כוח זה לדור דורים, והבן.

ובזה נבין דברי הגמ' (קידושין מ, א): 'מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, שנאמר (מלאכי ג, טז) אז נדברו יראי ה'... ויכתב ספר זכרון לפני לראי ה' ולחושבי שמו. מאי ולחושבי שמו, אמר רב אסי אפילו חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשה - מעלה עליו הכתוב כאילו עשה. מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, שנאמר (תהלים סו, יח) און אם ראיתי בליבי וגו'. ואלא מה אמר מקיים (ירמיהו ג, יט) הנה אנכי מביא רעה אל העם הזה פרי מחשבתם, מחשבה שעושה פרי (שקיים מחשבתו ועשה - רש"י) - הקב"ה מצרפה למעשה (ונפרעים ממנו על המחשבה - רש"י), מחשבה שאין בה פרי אין הקב"ה מצרפה למעשה... עכ"ל הגמ'. ובתלמוד ירושלמי (פאה א, א) הוסיפו על זה: 'הדא דדימא בישראל, אבל בעובדי כוכבים חילופא (להיפך) - מחשבה טובה אין הקב"ה מצרפה למעשה, מחשבה רעה הקב"ה מצרפה למעשה, עי"ש. וצריך ביאור, מדוע מצרף הקב"ה מחשבה למעשה, הרי אין כאן מעשה מצוה בפועל. וביותר יפלא, במה נשתנה דין מחשבה טובה - ממחשבה רעה שאין הקב"ה מצרפה למעשה, משום שאין כאן מעשה עבירה בפועל. אך לאור האמור שפיר יש לומר, שמחשבה טובה חשובה לפני הקב"ה כמעשה, משום שטובע באדם הכוח והרצון לעשותה, אלא שנמנע באונס מלעשותה, ועל כן הקב"ה מעלה עליו כאילו עשה בפועל בבחינת 'מעלה אני עליכם כאילו נעקדתם על גבי המזבח'. מה שאין כן מחשבה רעה, כיון שאינה מוטבעת בשורש נפשו, אזי אינה נחשבת כל זמן שלא עשה בפועל. ובוה נשתנה דין ישראל מדין אומות העולם, שכן שורש מוטבע זה הינו נחלת ישראל שירשו מאבותיהם

דבר העורך

הגוף נרתיק התורה

'ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה', צריך להבין למה פתח הפסוק בלשון יחיד ראה וסיים בלשון רבים לפניכם, מבאר ה'בן לאשרי' דאיתא במסכת סנהדרין כל אינשי דרופתקי הוו - כל הגופים של בני האדם נחשבים לנרתיקים, טבא לדהוי דרופתקי דאורייתא - אשריו טוב למי שזוכה שגופו נעשה נרתיק לתורה, והביאור בפסוק ראה בלשון יחיד שעל האדם לראות ולהתבונן שעל ידי עמלה של תורה, יזכה לפניכם בלשון רבים שכל ריבוי הפרטים שבגופו שהם הרמ"ח אברים והשס"ה גידים יתקדשו לפניו יתברך, והגוף יהיה נרתיק ומשכן לתורה הקדושה, והרמז בזה "ראה אנכי נותן לפניכם היום" ראשי תיבות "אור(ו)ן ל"ה", "ל"ה" ראשי תיבות "ל"וחות ה'ברית", הכוונה, שהגוף יהיה כארון הברית שהיה נרתיק לספר התורה ולוחות הברית.

בברכת ליל חול המועד

הרב עוזיאל אדרי

רב המרכז הרפואי "סורוקה"

וק"ק שבטי ישראל שכונה יא' באר שבע

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים מדויק לבאר-שבע	יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום ו'	שבת קודש
עלות השחר	4:56	4:57	4:58	4:58	4:59	5:00	5:01
זמן שלילת חמץ	5:03	5:04	5:05	5:06	5:07	5:08	5:08
זריחה - הנץ החמה	6:21	6:21	6:21	6:22	6:22	6:23	6:24
סוף ק"ש לזמנת סג"א	8:48	8:48	8:48	8:49	8:49	8:49	8:49
סוף ק"ש לזמנת סג"א	9:27	9:27	9:27	9:27	9:27	9:27	9:28
חצות יום וליילה	12:41	12:41	12:40	12:40	12:40	12:39	12:39
סמכת גחילה	13:14	13:14	13:13	13:13	13:12	13:12	13:11
סוף חמץ	17:55	17:56	17:57	17:58	17:59	18:00	18:02
סוף יום	19:07	19:06	19:05	19:03	19:02	19:01	19:00
צאת הכוכבים	19:23	19:21	19:20	19:19	19:17	19:16	19:15

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	ראה
הפטרה:	עניא סוערה
ופסוק ראשון ואחרון מ"השמים כיסאי"	
ופסוק ראשון ואחרון מ"מחר חודש"	
כניסת השבת:	18:50
יציאת השבת:	19:39
רבינו תם:	20:27

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

העלון טעון גניזה.

אורות הכשרות

הק'. מה שאין כן אומות העולם, שלא זו בלבד שלא זכו לכך, אלא אדרבה ירשו מאבותיהם את כוח הרע, ולכן נהפך דינם מדך ישראל לענין זה, והבן.

וכן נבין בזה מעלת 'זכות אבות' שאנו פותחים בה שלוש פעמים בכל יום בתפילתנו, ובפרט בימי הסליחות בהם אנו מרבים לעורר עליו רחמים בזכות מעשה אבותינו הק'. - 'עשה למען אברהם יצחק ויעקב...' זאת ועוד שאנו מבקשים מאבינו שבשמים שיעתר לתפילתנו כשם שנעתר לתפילותיהם: 'דעם לאברהם אבינו בהר המוריה ענין, דעני לצחוק על גבי מדבחה ענין, דעני לזוסף בבית אסיר ענין... דעני לחנניה מישאל ועזריה... דעני לזיאל בגובא דאריזותא' וכו'. ויש לתמוה על עצם בקשה זו, שכן מה שענה לאברהם אבינו בהר המוריה, הוא בזכות מסירות הנפש העילאית שגילה בעקידת בנו יחידו על גבי המזבח! וכן מה שענה לזוסף בבית אסיר, הוא משום עמידתו הפלאית בניסיון של אשת פוטיפר! וכן מה שענה לחנניה מישאל ועזריה, הוא משום שקדשו שם שמם ברבים ומסרו את נפשם לשריפה בשל אמונתם האיתנה. וכזאת מצאנו אצל זיאל אשר עמד בתפילה לפני הקב"ה תוך כדי הפרת גזירה מפורשת של המלך, ועל כך הושלך לטוב האריות. ואם כן באיזה זכות אנו מבקשים מהש"ת שיעתר לתפילתנו - כשם שנעתר לתפילתם, וחדר הם זכו לכך בזכות מסירות נפש עילאית! ועל כרחך יש לנו ללמוד מכאן, כי גם אנו יסלים להגיע למדרגות רמות ותשבות מעין אלו, שכן ירשנו את תכונותיהם בשורש נפשנו.

וכאן המקום אתי להזכיר את דברי הגר"א לאפיאן הנפלאים (פ' אליהו ח"ג ע"ג שם) אודות מעשה דרבי אליעזר ור"ע שירדו לפני החיבה, המבואר בגמ' (תענית כה, א): 'מעשה ברבי אליעזר שירד לפני החיבה ואמר כ"ד ברכות ולא מענה, ירד רבי עקיבא אחריו ואמר - אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה... וירדו גשמים. הווי מרגני רבנן, יצתה בת קול ואמרה - לא מפני שזה גדול מזה, אלא שזה מעביר על מצותיו חה איתו מעביר על מצותי'. ור"ב הר"י מידה זו של 'מעביר על מצותי' היא גופא מעלה יחידה שנמצאה בר"ע, וא"כ מדוע אמרו שזה אינו גדול מזה! זאת ועוד, האך יעלה על הדעת שרבי אליעזר לא העביר על מצותי, הרי מידה זו היא מ"ג מצותיו של הקב"ה אשר בהם מתקיימת מצות 'ובו תדבק' כדברי הגמ' (סוטה יד, א), ע"ש. ופי' הרב, שחלילה לנו מלזמר שמידה זו לא היתה טבועה בר"א כמו בר"ע, אלא שרבי אליעזר ירש מידה זו בטבע נפשו מאבותיו, וכדפי'. משא"כ רבי עקיבא אשר היה בן גרים וזכה למידה זו בסחות עצמו מתוך עבודה עצמית, עכ"ל. והוא אשר ביארנו באורך מאמר זה, שמידת אבותינו טבועים בשורש נפשנו והיא המעלה אותה אנו מרבים להזכיר בימים אלו כדי לעורר עלינו מידת הרחמים.

ובדרך זו ממשי, ביארו המפרשים מעשה דרבי עקיבא המבואר בגמ' (ברכות סא, ב), אשר בשעה שהוציאוהו להריגה והיו סורקין את בשרו במסרקות של ברזל, זמן קריאת שמע היה, וקיבל עליו עול מלכות שמים. וכשאמרו לו תלמידיו 'רבינו עד כאן, השיב להם 'כל ימי היתי מצטער על פסוק זה 'בכל נפשך' - אפילו נוטל את נפשי, אמרתי מתי יבוא לידי ואקיימו, ועכשיו שבא לידי לא אקיימו' (במחזה). ולאור האמור יובן מדוע 'הצטער' רבי עקיבא כל כך על פסוק זה, שכן כידוע היה בן גרים ולא ירש מאבותיו כוח זה של מסירות נפש, ולכן דאג כל ימיו פן לא יעמוד לו כוחותיו לקיים מצוה זו באהבה!

פעם שח הצדיק רבי מנחם מנדל מקוצק זצ"ל לתלמידיו, ידועים דברי התנא דבי אליהו (פרק כה) 'חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב'. ואמנם להגיע ממש לדעתם, זה כמעט בלתי אפשרי, אבל להתקרב ואף לנטע בדעתם הדבר אפשרי, ח"ש מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי!

בברכת אבות ואבות

הרב יהודה דרעי

הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע
מחלקת הכשרות

תושבי באר-שבע היקרים הרינו מודיעים כי:
ביום ראשון א' אלול (1.9.19)
יפוג תוקפם של תעודות הכשרות
ולכן יש לדרוש

תעודת כשרות מקורית בתוקף
עם חתימה וחותמת בצירוף הלוגרמה.

כמו כן הרינו מודיעים כי אין לסמוך
על שילוט "כשר" אלא יש לדרוש
"תעודת כשרות" מקורית בתוקף

אורות הפרשה

ויהיו כל מעשינו לשם שמים

'ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה', **'אנכי'** גימטריה **'כונה'**, **'נותן'** עם הכולל גימטריה **'ראש'**, וגם **'אנכי'** גימטריה **'אחד מיוחד'**, מבאר ה'בן לאשרי' הכוונה, שבראשית כל דבר צריך האדם לחשוב לכבוד ה' אחד, ולכון שיהיו כל מעשיו לשם שמים.

גבורת הלב מגיעה מהתורה

'ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה' גימטריה **'מינה תורה בארון הלב קיין גבורה בלב'**, מבאר ה'ברכה משולשת' הכוונה, על פי דברי הרמב"ם בסוף הלכות איסורי ביאה שאין הרהורי עבירה מצויים אלא בלב הפנוי מהחכמה, אבל במלאות חדרי הלב בדברי תורה אז האדם מקבל שנוצר בו קו של עוז כוח וגבורה בליבו לעמוד נגד היצר הרע ולנצחו.

אותיות התורה מביאים ברכה מופלגה

'ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה', את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום, **'ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה'** ראשי תיבות גימטריה **'רפ"ח'**, מבאר הצדיק מרעננה ז"ע הכוונה, כתב האריז"ל בליקוטי תורה (בראשית) ובספר עץ חיים (שער שבירת הכלים), שבבריאת העולם נפלו בקליפה רפ"ח ניצוצות קדושות בתהליך שנקרא שבירת הכלים, **'וקללה'** הקליפה והסטרא אחרא היא מקור הקללה רחמנא ליצלן, נמצא שהרפ"ח הניצוצות קדושות בגלות בתוך הקללה, וכן מבואר בזוהר הקדוש (ח"א ע"א, א, בסתרי תורה) **לוט לטיא** לשון קללה היינו הסטרא אחרא, וזה כל תכלית בריאת העולם שחפצו ורצונו של הקב"ה שבני ישראל במעשיהם הטובים יבררו את הרפ"ח הניצוצות הקדושות ויעלו אותם חזרה לשורשם, וזה נעשה על ידי **'את' - כ"ב אותיות התורה הק' מ-א' ועד ת'**, לימוד תורתנו הקדושה, וזוכה שבאה **'הברכה'** גימטריה **ד' מילואי שם הוי"ה ברוך הוא 'ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן'**, שאותיות התורה הק' שמוציא בפיו גורמים למילוי שמות הקודש, ובאה ברכה מופלגה של שפע טוב גשמי ורוחני לעולם, וממילא לא יהיה שום שליטה ליצר הרע ולסטרא אחרא, וזה שאמר שמקבלים נתינת כוח והבטחה **אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם'** לקיום התורה והמצוות בלי מפרע, כדאיתא במסכת אבות (פ"ד, ב) שכר מצוה מצוה, היינו ששכר המצווה היא שיוכל לקיים עוד מצוה ולהיות דבק בה' יתברך.

שפע ברכה וטובה מאוצרות תבל

'ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה', צריך להבין למה פתח הפסוק בלשון יחיד **ראה וסיים בלשון רבים לפניכם**, מבאר רבי יצחק הכהן הוברמן זצ"ל על פי דברי **הילקוט שמעוני** (סוף פרשת תצא ד"ה זכור), אמר הקדוש ברוך הוא לישראל אותן שתי זכירות שכתבתי לכם בתורה, הווי זהירין בהן זכור אשר עשה לך עמלק ותמחה את זכר עמלק, אמר רבי ברכיה אמרו ישראל לפני הקב"ה ריבוננו של עולם הכתבת לנו בתורתך זכור את אשר עשה לך עמלק, וכי רק לנו עשה ולא לך וכי לא החריב את עירך ושרף את היכלך ומקדשך ואתה אומר לנו 'זכור', אתה תזכור שאין שכחה לפני כיסא כבודך אנו שכחה מצוייה בנו, ויש לומר שכן יש לפרש על אות משקל כאן, וזהו הביאור בפסוק **ראה בלשון יחיד** שאנו פונים בתפילה ובתחינה להקב"ה **'ראה אנכי נותן'** ראה אתה נותן ומשפיע שפע טוב לכל העולמות, לפניכם בלשון רבים **'לפניכם היום'** גימטריה **'אנו צר'** שכל אוצרות תבל הרבים בידך הם, **'ברכה וקללה'** גימטריה **'שצ"ח'** ראשי תיבות **'ש"כח צ"ח'** בבקשה תשכיח את הצ"ח קללות שבפרשת כי תבוא מאיתנו ותבטל אותם מעלינו, ותשפיע לנו ולכל ישראל טובה וברכה מאוצרות תבל לחיים טובים ולשלום.

ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בהם

'ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה', צריך להבין לכאורה תיבת **'היום'** כמיותר, מבאר ה'בן לאשרי' על פי דאיתא במסכת אבות (פ"ב) ושוב יום אחד לפני מיתתך, שאם יחפוץ אדם לילך בדרכי התשובה הברכה והעצה הנאמנה היא שיחשוב שהיום ח"ו הוא יומו האחרון, ואז איך לא יעשה תשובה כי אם לא עכשיו אימתי, ועל ידי זה לא יוכל לו היצר הרע ובנקל יכניעו, אך מצד שני אצל הרשעים רודפי תענוגות בשרים, הוא מכשול וקללה בשבילו שיחשוב שהיום יומו האחרון כי אומר להיפך 'אכול ושתו כי מחר נמות' (ישעיה כב, יג), ועל זה נאמר 'מי חכם ויבן אלה נבון וידעם כי ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בהם ופשעים יכשלו בהם' (הושע יד, ז), וזהו הביאור בפסוק **'ראה אנכי נותן לפניכם'**, את העצה לחשוב ש'היום' הוא יומך האחרון, ועצה זו היא **'ברכה'** לצדיקים, **'וקללה'** לרשעים, שאלה חוזרין בתשובה ואלה נכשלים וחוטאים עוד יותר רחמנא ליצלן.

התורה שבכתב והתורה שבעל פה

'ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה', צריך להבין למה פתח הפסוק בלשון יחיד **ראה וסיים בלשון רבים לפניכם**, מבאר ה'ברכה משולשת' על פי דאיתא במסכת שבת (קה, א) **'אנכי'** ראשי תיבות **'א"נא ב"פשי כ"תבית ל"הבית'**, וזהו הביאור בפסוק **ראה בלשון יחיד** שפתחתי את עשרת הדברות בתיבת **'אנכי'**, שהיא נתינת התורה שבכתב שכל המצוות רמוזים שם בקיצור, לפניכם בלשון רבים נתתי לפניכם את התורה שבעל פה שתלמדו ותדרשו את פסוקי התורה ותחדשו חיזושי תורה ופילפולי הלכות רבים.

ועתה כתבו לכם

בברכתו ובעידודו של כב'
המרא דאתרא מו"ר הגאון הגדול
רבי יהודה דרעי שליט"א
הננו שמחים לבשר לציבור האברכים
ובני התורה בעיר על מבצע

כתיבת חידושי תורה

בנושא הנלמד בכוללים ובישיבות הק'
ובישיבות ההסדר בזמן קיץ תשע"ט.

ועדת רבנים המורכבת מראשי ישיבות וכוללים
תבדוק את החידושים ותכריז על הזוכים בפרס
כספי נכבד, הפרסים יחולקו לחתני התורה
במעמד שירה ופיוט בהשתתפות רבנים ואישי
ציבור, בחג החנוכה תש"פ הבעל"ט. המבצע
מיועד לאברכי הכוללים ובני הישיבות הגדולות
וישיבות ההסדר ותלמידי שיעור ג' מהישיבות
הקטנות תושבי העיר באר שבע בלבד, ויחולק
לשני מסלולים: אברכים ובחורים, בתנאים
שדלהלן.

✓ חידושים וביאורים בנושא שנלמד
בכולל או בישיבה בזמן קיץ תשע"ט.
✓ אורך המאמר 6-10 עמודי פוליו (מוקלד בלבד).

✓ פרטים מלאים של הכותב
(שם, כתובת, טלפון) ומקום לימודיו.

✓ יש לשלוח את חידושי למייל:
rbs086204007@gmail.com

או מסירה ידנית

בלשכת הרב הראשי שליט"א

לא יאוחר מתאריך

א' כסלו תש"פ (29.11.2019).

הזוכים במסלול האברכים

פרס ראשון: ₪ 5,000

פרס שני: ₪ 3,000

פרס שלישי: ₪ 2,000

פרס רביעי: ל-5 זוכים סט ספרים

הזוכים במסלול הבחורים

פרס ראשון: ₪ 3,000

פרס שני: ₪ 2,000

פרס שלישי: ₪ 1,000

פרס רביעי: ל-5 זוכים סט ספרים

פרטים נוספים על המעמד ומועדו
יפורסמו בהמשך
גדול יהיה המעמד לכבודה של תורה

בכבוד רב ובברכת התורה

יהושע (שוקי) דמרי

ממונה המועצה הדתית

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו
של מורנו המרא דאתרא הגאון הגדול
רבי יהודה דרעי שליט"א

מנהגי חודש אלול

ש - האם אמירת סליחות בחודש אלול היא חובה או רשות?

ת - ראוי לכל בעל נפש אשר יראת ה' היא אוצרו, להרבות בסליחות ותחנונים מראש חודש אלול ואילך עד יום הכפורים. וזה בכלל ההכנה שצריך אדם להכין עצמו לקראת יום הדין הגדול והנורא, כמו שנאמר "היכון לקראת אלוהיך ישראל". ומנהג ישראל קדוש לקום באשמורת הבוקר לאמירת סדר הסליחות שתקנו רבותינו הקדמונים, וכך הוא מנהג הספרדים. אך מנהג אחינו האשכנזים, להתחיל באמירת סליחות בשבוע שחל בו ראש השנה. ואם חל ביום שני ושלישי בשבוע, מתחילים מיום ראשון בשבוע שלפניו.

ש - מי שקשה עליו לקום באשמורת הבוקר, האם רשאי לומר סליחות בשאר תפילות היום?

ת - כאמור טוב וראוי לקום לאמירת הסליחות באשמורת הבוקר, אך מי שקשה עליו הדבר כגון פועלים הממהרים למלאכתם או ת"ח השוקד בתורה עד שעות הלילה המאוחרות, רשאי לאומרו מיד לאחר חצות הלילה או בסמוך לתפילת שחרית. ובעת הצורך, יש להקל ולאומרו בכל שעות היום. אולם אין לאומרו משקיעת החמה ועד חצות הלילה. והנהגים לומר סליחות בתפילת ערבית (קודם חצות הלילה), יש לבטל מנהגם.

ש - האם יש לדקדק אחר שליח ציבור הגון לאמירת הסליחות כדין שליח ציבור בתפילת "הימים הנוראים"?

ת - רצוי לדקדק ככל האפשר אחר שליח ציבור הגון ת"ח ויר"ש המובחר מבין קהל המתפללים, לעבור לפני התיבה לאמירת סליחות. ועל כל פנים הכל כשרים לעבור לפני התיבה לאמירת הסליחות, ובלבד שיהיה שומר תורה ומצוות ורצוי על הציבור. אך שליח ציבור הכופה עצמו על רוב הציבור, אינו רשאי לעבור לפני התיבה ואין עונים אחריו אמן.

ש - האם צריך מניין של עשרה לאמירת הסליחות?

ת - יש קטעים בסליחות אשר היחיד אינו רשאי לאומרו. ואלו הם: כל הקטעים שיש בהם י"ג מידות כולל הקטעים שלפניהם כמו "אנשי אמונה" ו"יתמהנו מרעותי" וכי', וכן כל הקטעים הנאמרים בלשון תרגום (ארמית) ועל כן אין לאומרו בפחות מעשרה. ואם הגיע הזמן שנקבע לאמירת סליחות ועדיין אין שם עשרה, יתחילו בסליחות בדילוג כל הקטעים הנ"ל, ואחר כך ישלימו אותם כשיגיעו עשרה.

ש - הקמים לסליחות באשמורת הבוקר, כיצד ינהגו לגבי ברכות התורה?

ת - נחלקו הפוסקים בדעותיהם, האם אמירת פסוקים דרך תפילה ותחנונים יש חיוב לברך עליהם ברכות התורה. יש אומרים שצריך לברך לפנייהם ברכות התורה כדין הקורא בתורה, ויש אומרים שאין צריך לברך עליהם, מפני שאינו קורא בהם דרך לימוד אלא רק דרך תפילה ותחנונים. ולפי הנראה, העיקר בזה כסברה ראשונה. ועל כן הקמים לסליחות קודם עלות השחר, יברכו תחילה ברכות התורה ואחר כך יאמרו את סדר הסליחות.

ש - האם מותר לטעום דבר מאכל או לשתות קפה לפני הסליחות?

ת - אסור מעיקר הדין לטעום שום דבר מאכל אחר עלות השחר, ובזהר הק' החמירו בזה מאוד אפילו קודם עלות השחר, וכן ראוי להחמיר. אולם לגבי שתיה יש להקל, ועל כל פנים המיקל לשתות תה או קפה אפילו בסוכר גם לאחר עלות השחר, יש לו על מי לסמוך. ובפרט מי שקשה עליו אמירת סליחות ותפילה בלא שתיה.

ש - האם יש חיוב לבדוק תפילין ומזוזות בחודש אלול בכל שנה ושנה?

ת - מעיקר הדין אין צריך לבדוק תפילין שנכתבו בהידור ע"י סופר ת"ח ויר"ש, גם לאחר הרבה שנים. אך יש לבדוק את המזוזות לפחות פעמיים בשבע שנים, דהיינו פעם אחת בכל שלוש שנים ומחצה. ברם כבר נהגו חסידים ואנשי מעשה לבדוק תפילין ומזוזות בכל שנה ושנה בימי חודש אלול, והמחמיר בזה תבוא עליו ברכה.

ופעיה"ק באר-שבע יע"א נהגו מקדמא דנא במסגרת הרבנות הראשית באר-שבע בדיקת תפילין ומזוזות בימי חודש אלול לכל דורש.

"בן אדם מה לך נרדם"

תחילת אמירת הסליחות
לספרדים (עדות המזרח)
ביום שני
ב' אלול תשע"ט (2.09.19)

הפתעת הבחירות

לא כמהרה ניאות רבי לוי יצחק שניאורסון לקבל עליו את הרבנות בעיר יקטרינוסלב (כיום דנייפרופטרובסק) שבאוקראינה. אמנם זו הייתה עיר גדולה, בעלת קהילה יהודית בת כשבעים אלף נפש, אולם רוב תושביה היהודים היו משכילים וחופשיים בדעותיהם. לצידם התגוררו בעיר יהודים שהשתייכו ל'מתנגדים', ורק מעט מהתושבים היו חסידים.

תחילה ניסה רבי לוי יצחק הצעיר להתקבל לרב בעיר אחרת, רחוקה יותר. זה היה לאחר תקופה שבה היה סמוך על שולחן חותנו, הרב מאיר שלמה ינובסקי, רבה של העיר ניקולייב. הוא ביקר בעיר, נפגש עם התושבים ומצא חן בעיניהם. רק מכשול אחד עמד בדרכו – התקנון קבע כי הרב צריך לעמוד למבחן בכמה נושאים, בשפה הרוסית.

רבי לוי יצחק החליט להיענות לאתגר. במשך כמה חודשים שקד על לימוד השפה הרוסית והתכונן למבחן. אולם בהגיעו לשם נאמר לו כי עליו להתמצא גם ב'ברית החדשה'... רבי לוי יצחק לא היסס לרגע. בריבמקום ביטל את המבחן ונסע בחזרה לביתו. חלף זמן מה ועל הפרק עמדה שאלת מינויו לרב העיר יקטרינוסלב. הקהילה בעיר נחצתה לשני מחנות. היו שטענו כי רבי לוי יצחק צעיר מדי, שכן היה אז כבן שלושים ואחת בלבד. אליהם חברו נציגי המשכילים והחופשיים, ובראשם גביר העיר, שהתנגדו בכל תוקף למינוי רב חסידי למשרה המכובדת.

תומכיו של הרב היו בעיקר החסידים ורוב המתפללים בבתי הכנסת, אולם הם היו חסרי ידע והתמצאות בכללי המשחק הפוליטיים, והסיכויים להצלחה היו קלושים.

אחד ממנהיגי הבכירים של ההסתדרות הציונית בעיר היה המהנדס סרגיי פאוולוביץ'. בילדותו נקרא שמעל פייטלס, וגדל במשפחה חסידית, אך במרוצת הזמן התרחק מדרך אבותיו, החליף את שמו ואימץ לו דרך חיים חופשית.

המשכילים וחבריהם נתנו בו את עיניהם, בתקווה שהתייצבותו כנגד הרב תכריע את הכף. סרגיי היה אדם נבון ובעל מעמד חברתי גבוה, ובכוח השפעתו היה סיכוי רב שיוכל למנוע את מינויו של בן משפחת שניאורסון למשרה הבכירה.

אולם סרגיי ביקש להכיר את 'האויב' מקרוב, ועל כן ביקש פגישה אישית עם הרב. שש שעות ישבו הרב וסרגיי ושוחחו, ובסיום הפגישה יצא סרגיי מלא התפעלות מאישיותו של הרב הצעיר. באותו רגע נהפך לאחד המצדדים הנלהבים ביותר במינויו.

זה היה מהפך יוצא דופן. מחזה משעשע היה לראות את סרגיי יושב לצד חסידים עטורי זקן ופאות,

פניני עונג שבת

שנה טובה ומתוקה בחסד וברחמים

'ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה', 'ברכה וקללה' עם התיבות ואותיות גימטריה 'זכר יעקב', מבאר ה'בן לאשרי' הכוונה, 'זכר' רומז לאברהם שהוא מידת החסד כדכתיב 'זכר חסדו' (תהלים צא, ג), והיינו שבזכות אברהם אבינו ע"ה ויעקב אבינו ע"ה יתמתקו כל הדינים מעל בני ישראל ויתהפכו כל הקללות לחסדים ורחמים גמורים, ועל כן לא זכר רמז ליצחק אבינו ע"ה כמו שכתב הזוהר הקדוש (ח"ג צט, א) בכוונת התקיעות השופר של ראש השנה, לאיתדבקא בדינא לא בעינא – שאין רצוננו להתדבק בדינים רחמנא ליצלן, אלא כל הדינים יחולו על ראש עשו ואדום, וזכה כלולו לשנה טובה ומתוקה בחסד וברחמים.

זהירות מממון שבא שלא ביושר

'ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה, את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום, והקללה אם לא תשמעו אל מצוות ה' אלקיכם וסרתם מן הדוך אשר אנכי מצווה אתכם היום', צריך להבין מדוע בקללה הוסיף וכתב 'וסרתם מן הדוך' ובברכה לא כתב 'והלכתם בדוך', ויש לומר 'וסרתם מן הדוך' גימטריה 'שקר ממון יטריחנו', מבאר הצדיק מרעננה ז"ע הכוונה, שעל ידי ממון שבא בשקר ולא ביושר נטרדין ונכשלין בחטא עבודה זרה רחמנא ליצלן, כמו שפירשתי שאמר משה רבינו ע"ה 'חדי זהב' (א, א), שטענת משה רבינו הייתה שעל ידי שהיה לכם כסף זהב של בית מצרים שהוא בא להם שלא ביושר כי רק השאילו אותו מהם והיו לכאורה צריכים להחזירו, ומראש לקחו שלא על מנת להחזיר, ובגלל ממון זה שבא שלא ביושר נפלו ונכשלו בחטא עבודה זרה בחטא העגל.

ביאת המשיח והגאולה השלימה

'ד'אה אנכי נותן לפניכם היום' ראשי תיבות גימטריה 'הגם דוד בן ישי', ושאר האותיות 'ד'אה אנכי נותן לפניכם היום' גימטריה 'תזכר', מבאר ה'ברכה משולשת' היינו שתזכור להאמין בביאת המשיח דוד בן ישי והגאולה השלימה, והגם אף על פי שיתמהמה חכה לו בכל יום שיבוא במהרה בימינו אמן.

לשכת רב העיר

הרבנות והמועצה הדתית

בדיקת תפילין ומזוזות

בפרוס עלינו ימי הרחמים והסליחות

הבנו להודיע לציבור על המבצע השנתי של

בדיקת תפילין ומזוזות לכל דורש על ידי סופרים

מומחים ויראי שמים ובראשם

הרה"ג יעקב נמש שליט"א

רב שכונה ג' ומנהל מחלקת סת"ם ופיקוח שבת

ניתן למסור תפילין ומזוזות במזכירות המועצה הדתית
רח' התלמוד 8 שכונה ד', באר שבע.

בשעות הבוקר 8:30-13:30

בכבוד רב

ובברכת שנה טובה ומבורכת

הרב יהודה דרעי

רב העיר וראש אבות בתי הדין

יהושע דבורי

מומנה המועצה הדתית

מסביר להם את חוקי הממשל, משתף אותם בתרגילי הבחירות ודן עמם על המהלכים שיש לנקוט.

בסופו של דבר הצליחו החסידים במאבקם. רבי לוי יצחק נבחר לרב העיר. אולם ההתנגדות כלפיו לא פסקה.

זמן לא רב לאחר התמנותו גילה הרב כי אחד השוחטים בעיר, שוחט ותיק, בן למשפחה ענפה ובעל קשרים רבים, אינו ממלא את תפקידו כראוי. הרב הורה להשעותו מהעבודה למשך כמה חודשים.

החלטת הרב חוללה סערה. מקורביו של השוחט הוותיק החליטו להעמיד את הרב הצעיר על מקומו. הם הזמינו אותו לבית הדין, ומולו התייצב עד שהציג את עצמו כנוסע המבקר בעיר. לטענתו במקרה נודמן באותו יום לבית השחיטה וראה את אשר אירע, והדברים לא היו כפי שקבע הרב. העד נשבע על עדותו.

העד היה יהודי בעל זקן אדמוני, מרכיב משקפיים כהים, ועדותו נשמעה אמינה. פתאום נשמע קולו של רבי לוי יצחק: "הלוא זה דוד המשגיח. שקן שכמותך! מדוע אתה אומר שאתה נוסע המבקר בעיר?!"... התברר שהאיש צבע את זקנו וניסה להתחזות לאורח בלתי מוכר בעזרת המשקפיים הכהים, אולם הרב זיהה מיד את קולו. על פני כל הנוכחים עלה חיוך, וה'עד' הסתלק מהמקום בבושת פנים.

ביומנה כתבת הרבנית חנה, רעייתו של רבי לוי יצחק, כי בעקבות המאורע והמתח שהיה כרוך בו נפל בעלה למשכב למשך שבועיים.

לא חלפו הימים והרב נדרש להתמודד עם רדיפות הדת מצד השלטון הקומוניסטי. הוא עמד ללא חת על משמר היהדות, חיזק את יהודי העיר לדבוק בתורה ובמצוותיה, ובסופו של דבר נאסר והוגלה.

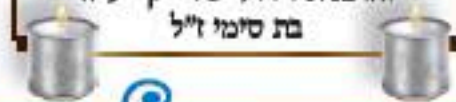
כותבת הרבנית בזיכרונותיה: "החטאים שהשלטונות ניסו 'לתפור' לבעלי הוגדרו ניהול תעמולה כנגד הממשל וקיום קשרים עם מדינות זרות. משמעות הדבר הייתה שבעלי הוא 'אויב העם', עוון שדינו עונש מוות. אולם הם לא הצליחו לבסס האשמה זו, ולכן בעלי הוגדר 'אלמנט מסוכן לחברה', דבר המחייב את הרחקתו מחברת בני אדם בכלל ומיהודים בפרט, כדי שלא תהיה לו השפעה על איש".

בשנת תרצ"ט (1939) נאסר הרב, ולאחר מאסר ממושך, שבו נחקר ועונה, נשלח לחמש שנות גלות בכפר צ'ילי בקזחסטן. בעקבות קשיי המאסר והגלות חלה הרב, ובתום תקופת הגלות עבר לעיר אלמאטה בקזחסטן, ושם נסתלק בכ' במנחם' אב תש"ד (1944).

לעילוי נשמת

הרב יוסף שלמה טריקי זצ"ל
בי עליה ז"ל

והרבנית רחל טריקי ע"ה
בת סימי ז"ל

שבת שלום

* תוכן המודעות באחריות המפרסמים בלבד. ט.ל.ח.